

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA XORIJIY TILLARNI O'RGATISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Xayrullayeva Nodira Murod qizi

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

2-kurs talabasi

Tursunova Saida Isakovna

Termiz davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilariga xorijiy tillarni o'rgatishning afzalliklari va o'ziga xos xususiyatlari ko'zda tutiladi. Xususan, boshlang'ich sinf o'quvchilariga o'rgatganda, asosan, turli xilda texnologik vositalardan foydalanish.*

Kalit so'zlar: *boshlang'ich, zamonaviy, texnologik vositalar, innovatsiya, savollar, topishmoqlar, o'yinlar, boshqotirmalar, krossvordlar, o'yin.*

Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligining eng dolzarb muammolaridan biri har tomonlama barkamol shaxsni tarbiyalash, o'z Vataniga va xalqiga sodiq insonlarni tarbiyalash hamdaiqtidorli yoshlarni qo'llab-quvvatlashdan iboratdir. Jamiyat rivojlanishiga, asosan, yosh avlod ham o'z hissasini qo'shadi. Birinchi Prezidentimiz I.A.Karimov ta'kidlaganidek: "Kelajak yoshlar qo'lidadir", deganlar. Bu ulug'maqсадni ro'yobga chiqarish uchun hozirgi kunda ta'lim sohasida bir qancha o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Ta'limni rivojlantirishni biz, asosan, boshlang'ich sinf o'quvchilaridan boshlaymiz. Negaki, "Yoshlikda olingan bilim toshga o'yilgan naqsh kabidir", degan dono xalqimiz. Shu munosabat bilan, boshlang'ich ta'limdagi eng asosiy va ijobiy o'zgarishlarga sabab bo'lgan qarorlardan biri O'zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti 2012-yil 10-dekabrda "Chet tilini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-1875-sonli qaroridir. Bu qarorda 1-sinf o'quvchilariga ingliz tili darslarini, asosan, o'yin tarzidagi darslar, og'zaki nutq dars shakllari hamda texnologik vositalardan foydalangan holda o'quvchi ingliz tilidagi multafilmlar, inglizcha so'zlarning tarjimasini kabi videoroliklar qo'yib beriladi. 2-sinfda esa o'quvchilar ingliz tili alifbosi bilan tanishadi va turli xil mashqlarni daftarda bajarishadi. 3-4-sinflarda esa mavzular biroz murakkablashib boradi. Ingliz tilini yanada takomillashtirish chora tadbirlaridan biri bu umumiy o'rta ta'lim maktablarida boshlang'ich sinf o'quvchilariga bir haftada ikki soat ingliz tili darslarining o'tilishi bo'ldi. Bu qaror 2013-2014- yillarda kuchga kirib maktablarda boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tili darslari o'tila boshlandi.

Shubhasiz, mamlakatimizda ta'lim dargohlarida xorijiy tillar xonalarini zamonaviy-axborot kommunikatsiyali texnologiyalar hamda o'qitishning ilg'or texnik vositalari bilan jihozlash, teleradiokanallarda bolalar va o'smirlarni xorijiy tillarga o'rgatuvchi dastur va ko'rsatuvlar olib borilmoqda.

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ko'pincha interfaol metodlardan foydalanish kerak. O'quvchilarga qo'yiladigan talablardan biri bu—mustaqil fikrlashga o'rgatishdir. Buning uchun ular bilan turli xildagi qiziqarli o'yinlar o'ynash, topishmoqlar, maqollar va she'rlar yodlatish jismoniy va aqliy rivojlanishi, nutqiy bilimdonligini oshiradi. Hozirgi kunda eng samarali usullardan biri—inglizcha multafilmlarni ko'rishi. Bolalar multafilmda o'zga ularni tushunmasada, undagi qahramonlarning harakatlaridan nima deytganini anglab oladi. Bunday usullar bolalarning ingliz va rus tillarini yuqori natijada o'rganishga yordam beradi Men bolalarni so'zni his qilishni, jummalarni tuzishni, matnni tushunishni o'rgatmoqchiman. Men bu muammoni maktabdan tashqarida hal qila boshladim. Men ushbu masalani o'rganishni va “Milliy maktablarda boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirish lingvistik-metodik muammo sifatida” mavzusida amaliy material to'plashni boshladim. Boshlang'ich maktab yoshida intellektning jadal rivojlanishi kuzatiladi. Qobiliyatlarni rivojlantirish imkoniyati juda yuqori. Kichik maktab o'quvchilarining rus tilida kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish bugungi kunda eng kam rivojlangan uslubiy muammo bo'lib qolmoqda. Ko'pgina sinflarda turli darajadagi tayyorgarlik darajasidagi bolalar bor, bu turli darajadagi murakkablikdagi vazifalarni talab qiladi. O'qituvchi har qanday o'quvchini individual qobiliyatiga qarab rivojlantirishi va har bir shaxsning ijodiy imkoniyatlarini aniqlashi kerak. Mashg'ulotlar davomida bola o'zini o'zi anglash, o'zini o'zi nazorat qilish va o'zini o'zi qadrlashning rivojlangan shakllarini rivojlantiradi. Darsda qiziqarli va tushunarli topshiriq va mashqlar, topshiriqlar, savollar, topishmoqlar, o'yinlar, boshqotirmalar, krossvordlar va boshqalar qo'llanilishi lozim.

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, ingliz tili darslarini boshlang'ich sinfdagi o'quvchilarga o'rgatish jarayonida o'quvchining fiziologik holati, yoshi va psixologik holatiga qarab darslar o'tiladi. Boshlang'ich sinflarga xorijiy tilni o'rgatishdan oldin qiziqtirish lozim. Xorijiy til darslarini o'tganda, asosan, noan'anaviy dars shaklidan foydalanish maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrdagi “Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida”gi PQ-1875-sonli qarori.

2. Mardonova. “Boshlang'ich sinflarda ta'lim-tarbiyani takomillashtirish”. “Sharq” 1998.

3. Tursunova Saida Isakovna, «Milliy maktablarning boshlang'ich sinflarida og'zaki nutqni rivojlantirishning lingvistik-metodik muammolari». Termiz davlat pedagogika institute Boshlang'ich ta'lim kafedrasida o'qituvchisi.

**SMART EDUCATION - ОБУЧАЮЩАЯ ТЕХНОЛОГИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ
МЕТОДА ВОЛОКА ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ЗРЕЛЫХ КАДРОВ ПО МЕЖДУНАРОДНЫМ
СТАНДАРТАМ**